

Halucinogeny

- LSD, lysohlávky, mezkalin, ayahuasca, DOB, 2C-B...
- vyvolávají výrazné změny vnímání včetně halucinací
- mohou vyvolat jak extatické prožitky, tak i příšerné bad tripy
- nevzniká na ně závislost
- riziko úrazu, ublížení sobě nebo okolí
- riziko psychické újmy
- některé mohou být velmi nebezpečné (DOB, delirogeny)

Obecná charakteristika

Halucinogeny mohou být jak přírodní, tak synteticky vyráběné psychotropní látky. Mezi přírodní řadíme např. lysohlávky (obsahují psilocybin), šalvěj divotvornou (*Salvia divinorum*, obsahuje salvinorin), mezkalin, ayahuasku (obsahuje DMT) nebo také jed ropuchy druhu *Bufo alvarius* (obsahuje 5-MeO-DMT). Synteticky (uměle) vyráběné jsou např. LSD, 2C-B, AMT, DOB, 5-MeO-DIPT atd. Částečně se k halucinogenům dají řadit i delirogeny, jako je atropin a skopolamin, látky, které jsou obsaženy v rostlinách, jako je rulík zlomocný nebo durman. Přírodní halucinogeny bývaly často užívány v původních společenstvích či kmenových domorodých kulturách, většinou „spirituálními“ průvodci – šamany – ke spojení s „jinými světy“, poučení či pochopení širších souvislostí. Konzumace halucinogenních psychotropních látek bývala v těchto společenstvech spojována s důležitými rituály, očištěními „tabu“, modlitbami a zpěvem.

Akutní účinky

Charakteristickým znakem je dramatický nástup a nepředvídatelnost účinků. Ty jsou výrazně ovlivněny

tzv. setem a settingem (psychickým a fyzickým stavem jedince a konkrétním prostředím). Charakteristicky vyvolávají psychické, percepční (vnímání) a tělesné účinky. Mezi psychickými účinky mohou být přítomny jak euforie, záchvaty smíchu, tak i těžká deprese, smutek či úzkost až paranoia, depersonalizace (odosobnění), zážitky oddělení se vědomí od těla, úplná ztráta kontaktu s realitou, z percepčních změn mohou (ale nemusí) být přítomny halucinace, bývá ale typicky změněné vnímání času, barev, tvarů, zvuků a chutí, může se vyskytnout celková dezorientace. Z tělesných účinků se mohou v závislosti na typu látky dostavit suchost v ústech, závratě, nevolnost, zvracení, zvýšení krevního tlaku. Celkově mohou být účinky velmi příjemné až extatické, plné veselí, stejně tak se může rozvinout obraz naprosto opačný, charakterizovaný těžkou depresí, úzkostí a paranoiou (bad trip). Běžné halucinogeny, jako je LSD či lysohlávky, nejsou výrazně toxické. Jejich hlavním rizikem je způsobení psychické újmy či ublížení sobě nebo svému okolí na zdraví v důsledku nepřiměřeného chování. Může však dojít k rozvoji toxické psychózy (ha-

PARTYHARM REDUCTION

lucinace, bludy, paranoia), která přetrvává i řadu dní po užití. Některé halucinogeny, jako je DOB, DOI či AMT, mohou však být i velmi toxické a mohou vést k úmrtí při předávkování. V případě delirogenů je velmi obtížné odhadnout dávku (malé rozpětí mezi efektivní a toxickou dávkou), zejména v případě použití rostlin, u kterých není známý obsah účinných látek. U otravy delirogeny (rulík, durman) je výrazné riziko zástavy dechu, poruch srdečního rytmu až zástavy srdce s následkem úmrtí.

Dlouhodobé účinky

Běžně dostupné halucinogeny (LSD, lysohlávky) nemají výraznější toxické dlouhodobé účinky. Jejich hlavním rizikem je vznik psychických obtíží nejčastěji následkem prožití bad tripu, eventuálně tělesné následky, které vzniknou například poraněním. Záleží na dané látce a také na způsobech užití. Při kouření může např. dojít k různě závažným poškozením plic, bronchů apod. U psychicky nemocných mohou výrazně zhoršit průběh onemocnění (zejména u nemocných se schizofrenií).

Bezpečnější užití

Různé druhy halucinogenů mohou účinkovat velice rozdílně. Při prvních experimentech je vhodné začít s nízkými dávkami a nezapomínat na bezpečný set a setting, viz níže (party není nejvhodnější místo pro první experiment). Vhodné je mít po ruce důvěryhodnou osobu, která by po dobu intoxikace byla schopna dát pozor na průběh situace. Většina halucinogenů má zásadní účinek na lidskou psychiku. Rizika užití halucinogenů lze zmírnit základními bezpečnostními pravidly, například konzumací na známém, klidném místě, se známými lidmi apod. Halucinogeny by neměly být konzumovány, pokud z nich má dotyčný strach nebo se celkově špatně cítí (riziko bad tripu), a neměly by být užity s plným žaludkem ani v kombinaci s jinými drogami, neboť pak není absolutně možné odhadnout účinek. Lidé s tendencí k depresím, psychózám a obecně duševním onemocněním (schizofrenie apod.) by rozhodně neměli s halucinogeny experimentovat.

